

більшість товариств їх не видають [1, с. 142-143], отже, виникає проблема ідентифікації учасників товариства, які виконали свій обов'язок щодо майнової участі.

Проблемний характер таких ситуацій призвів до прийняття Конституційним Судом України Рішення від 5 лютого 2013 року № 1-рп/2013 у справі за конституційним зверненням ТОВ „Ліхтнер Бетон Львів“ щодо офіційного тлумачення положень ч.4ст.58, ч.1 ст.64 Закону України „Про господарські товариства“, яке встановлює, що на загальних зборах учасників товариства кількість голосів учасників визначається пропорційно розміру їх часток у статутному капіталі незалежно від вартості реально внесених ними вкладів тільки протягом першого року з дня державної реєстрації товариства. В.М. Кравчук відстоює тезу про необхідність обмежувального тлумачення слова «тільки» у зазначеному Рішенні та приходиться до висновку про те, що після завершення річного строку кількість голосів учасників, які не внесли вклади повинна визначатися залежно від реально внесених вкладів [2].

Утім, на нашу думку, правова доктрина має розв'язувати проблемні питання не лише через тлумачення норм закону, але й вишукувати теоретичні і законодавчі підходи, які б максимально усунули самий ґрунт проблем, що виникають у діяльності господарських товариств із несформованим статутним капіталом.

У правовій доктрині виділяють ще один рівень цієї проблематики: якщо В. М. Кравчук та Д. В. Ломакін [3, с. 38; 4, с. 237-244] відносять засновників до суб'єктів корпоративних відносин, то, на думку А.В. Сороченко та О.М. Вінник, відносини між засновниками до державної реєстрації товариства не можуть вважатися корпоративними, зокрема через те, що корпорації, як суб'єкта права у процесі здійснення зазначених відносин ще не існує [5, с. 33; 6, с.49], отже, ці відносини слід розуміти як «партнерські» [6, с. 37], або ж «союзні» [5, с. 35-36], вони є предтечею корпоративних, і, зазвичай, однією з підстав їх виникнення [5, с. 35-36; 6, с. 49], а про існування корпоративних відносин між учасником і товариством можна говорити лише за наявності запису про створення товариства у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців (далі – Реєстр) та принаймні часткового внесення вкладу до статутного капіталу товариства його засновниками [5, с. 33].

Утім, на нашу думку, термін «партнерські відносини» може стосуватися лише відносин між засновниками, відповідно – не охоплює ситуації, коли товариство створюється однією особою (у єдиного засновника відсутній партнер) і не може застосовуватися до відносин між засновниками і товариством після його створення і до внесення вкладів (товариство некоректно іменувати партнером засновників).

Також «принаймні часткове внесення вкладу» [5, с. 33] не усуває проблему необхідності виключати учасника, або зменшувати статутний капітал та Perezатверджувати установчий документ товариства у разі, якщо вклад так і не буде внесений у повному обсязі.

І, нарешті, В.М.Кравчук звертає увагу ще на одну невідповідність: учасник, який вніс свій вклад частково може розпоряджатися лише оплаченою частиною частки, але організаційні його права існують і реалізуються протягом року у повному обсязі [3, с. 55].

На нашу думку, ці проблеми слід розв'язувати комплексно, через втілення цілісної концептуальної моделі, реалізація якої вимагає радикального перегляду законодавчого регулювання.

Безумовною передумовою виникнення статусу і прав учасника, відносин участі у товаристві має бути, на нашу думку, сукупність трьох юридичних фактів:

- факту створення товариства;
- факту внесення до капіталу товариства вкладу;
- факту оформлення відповідної корпоративної частки, яка є з одного боку – субститутом внесеного вкладу, а з іншого – оборотоздатним символом прав учасника щодо товариства і належить йому на праві власності.

До настання цих юридичних фактів особа має суттєво відмінний статус – статус засновника товариства, тобто – особи, яка одноосібно, або разом з іншими особами прийняла рішення про створення товариства і відносини, у яких вона перебуває з іншими засновниками та товариством (після його створення) є не відносинами участі у товаристві, а засновницькими відносинами.

що виникають в процесі створення господарських товариств, у діяльності господарських товариств із несформованим статутним капіталом, а також – при виході, виключенні учасників, відступленні ними частки у статутному (складеному) капіталі.

Список літератури

1. Січевлюк В. А. Процедура прийняття рішення про заставу корпоративних прав господарських товариств [Текст] / В. А. Січевлюк // Правничий вісник Університету «КРОК». – 2009. – Вип. 4. – С. 136-148.
2. Кравчук В.М. Неоплачені частки статутного капіталу не можуть урахуватися при визначенні кворуму загальних зборів учасників ТОВ [Електронний ресурс] / В. Кравчук. – Режим доступу: http://zib.com.ua/ua/14823-neoplacheni_chastki_statutnogo_kapitalu_ne_mozhut_urahovuvat.html
3. Кравчук В.М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: Монографія / В.М.Кравчук. – Львів: Край, 2009. – 464 с.
4. Ломакин Д. В. Корпоративные правоотношения: общая теория и практика её применения в хозяйственных обществах / Д. В. Ломакин. – М.: Статут, 2008. – 350 с.
5. Сороченко А.В. Корпоративні права та обов'язки: господарсько-правовий аспект: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04 / Сороченко Антон Валерійович. – К., 2015. – 204 с.
6. Вінник О. М. Проблеми правового регулювання корпоративних і партнерських відносин / О. М. Вінник. – К.: Науково-дослідний інститут приватного права та підприємництва НАПрН України, 2010. – 166 с.
7. Саракун І.Б. Здійснення корпоративних прав учасниками (засновниками) господарських товариств : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / І. Б. Саракун. – К.: НДІ приват. права і п-ва Акад. прав. наук України, 2008. – 20 с.

Стаття надійшла 25.03.2016 р.

А.В. Смитюх, канд. юрид. наук, доцент
Одесский национальный университет имени И.И. Мечникова
Кафедра административного и хозяйственного права
Французский бульвар, 24/26, Одесса, 65058, Украина

ОТНОСИТЕЛЬНО КЛАССИФИКАЦИИ КОРПОРАТИВНЫХ ПРАВ, ИХ СУБЪЕКТОВ И КОРПОРАТИВНЫХ ПРАВООТНОШЕНИЙ

Резюме

В статье исследуются системные проблемы законодательного регулирования на этапах создания хозяйственного общества и формирования его капитала, а также прекращения отношений между участником и обществом, предлагается целостная концептуальная модель законодательного регулирования, способна устранить эти проблемы, исходя из новой классификации корпоративных прав, их субъектов и корпоративных правоотношений.

Ключевые слова: хозяйственные общества, корпоративные права, корпоративные правоотношения.

A. V. Smityukh, Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor
Odessa I.I.Mechnikov National University
the Department of Administrative and Commercial Law
Frantsuzskiy Boulevard, 24/26, Odessa, 65058, Ukraine

ON THE CLACCIFICATION OF THE CORPORATE RIGHTS, THEIR SUBJECTS AND CORPORATE RELATIONS

Summary

The article examines systemic problems of the legal regulation on the stages of creation of commercial companies and the formation of its capital as well as the termination of the relationship between the shareholder and the company. The author proposes holistic conceptual model of the legislative regulation that is able to resolve these issues on the basis of a new classification of corporate rights, their subjects and corporate relations.

Key words: commercial companies, corporate rights, corporate relations.